

[Statsministeren.]

holdt i Strasbourg. Efter en omtale af en række europæiske problemer udtalte jeg som konklusion følgende:

„Hvad er da situationen i dag i det europæiske samarbejde? I mange år gik det godt. Store resultater blev nået i det europæiske samarbejde, først og fremmest i OEECs levetid. Men at der siden 1963 har været stagnation i det europæiske samarbejde, kan ikke nægtes. Igen og igen har de europæiske regeringer oplevet, at håbet om at nå nye resultater ikke gik i opfyldelse, fordi nationalismen stadig er en betydningsfuld faktor. Delingen af Vesteuropa imellem to markedsgrupper, EFTA og EEC, rejser stadig større problemer, og en løsning på dette spørgsmål synes ikke i sigte. Mange initiativer har været forsøgt for at bringe det brede europæiske samarbejde ud af det dødvande, det er kommet ind i efter forhandlingssammenbruddet i Bruxelles i januar 1963, men hidtil har det ikke båret frugt. Men jeg tror ikke, at man af den grund må være bange for initiativer. Det er viljen til stadig at tage nye initiativer, som har ligget bag ved de resultater, som er opnået, og erfaringen viser, at stagnation er det største onde. Man må ikke, hvor store de konkrete vanskeligheder end kan forekomme, lade tingene stå stille.

Det er for mit land et vitalt spørgsmål, at dødvandet i det europæiske samarbejde kan bringes til ophør jo før jo hellere. I hele efterkrigsperioden har det været et hovedformål for den danske udenrigspolitik at bidrage til bestræbelserne for et nært samarbejdende Vesteuropa.

Der foregår i Danmark en intens diskussion af, hvorledes vi kan bidrage til at sætte den europæiske udvikling i gang på ny. De nordiske lande ville måske i så henseende have muligheder for at spille en rolle. Vi har med glæde set, at de seks har overvundet deres interne vanskeligheder. Det ser vi som en første forudsætning for at komme videre, men ikke mindst på denne baggrund må det bekymre os, at der ikke har vist sig tegn til en ny udvikling i den europæiske markedssituation.

Markedssplittelsen skaber stadigt voksende vanskeligheder for de mindre lande. Danmark er i en særlig vanskelig stilling.

Det er en ulykke for Europa, hvis splittelsen fortsætter, og problemerne kan kun blive større. Dette fører til en voksende utålmodighed; vi kan ikke blive ved med at vente.

Det er derfor ikke unaturligt, at vi i denne situation med stigende opmærksomhed følger udviklingen i vore nordiske nabolande. Jeg tror ikke, at en isoleret dansk optagelse i EEC ville løse de danske problemer, ej heller at det ville være ønskeligt ud fra et europæisk helhedssynspunkt. Men vi må være åbne over for alle veje, der måtte kunne føre til en europæisk markedsløsning. Vi vil i nær fremtid drøfte vore synspunkter med Sverige under den svenske statsministers besøg i Danmark i oktober. Jeg mener, at sagen bør tages op mellem de nordiske lande i Nordisk Råd på rådets session i februar 1967.

Et nordisk initiativ — hvis det viser sig muligt — kan have en selvstændig betydning også ved at appellere til Storbritannien og Frankrig om at genknytte kontakter, der blev afbrudt i 1963, og genoptage forhandlinger, som blandt andre Danmark sideløbende tog del i. Her ligger nøglen til Europas fremtid.“

Her slutter min tale og dermed citatet.

Jeg tror, at man, når man hører, hvad jeg sagde i Strasbourg, vist må erkende, at nogle af de kritiske bemærkninger var lidt overdrevne, og at jeg ikke her har foretaget noget eller udtrykt mig på en måde, der disponerer over, hvad andre partier mener, eller over, hvad andre nordiske lande måtte være indstillet på, men at jeg stillede en række nordiske kontakter i udsigt og håbede, at dette kunne føre til et initiativ. Jeg synes, at tankegangen er fremført i en tilstrækkelig gennemtænkt og forsigtig form til, at den kunne gøres gældende uden at give grundlag for bekymringer, i hvert fald så stærke bekymringer som dem, enkelte af ordførerne gav udtryk for i går. Jeg vil da gerne bekræfte, hvad hr. Niels Westerby sagde i går, at når jeg benytter den lejlighed, der opstår ved at modtage en invitation til at tale for Europarådet, til at rejse hele markedsproblemet, så er det naturligvis i håb om at bringe udviklingen i bevægelse på ny. Først og fremmest Danmark er interesseret i, at det sker.